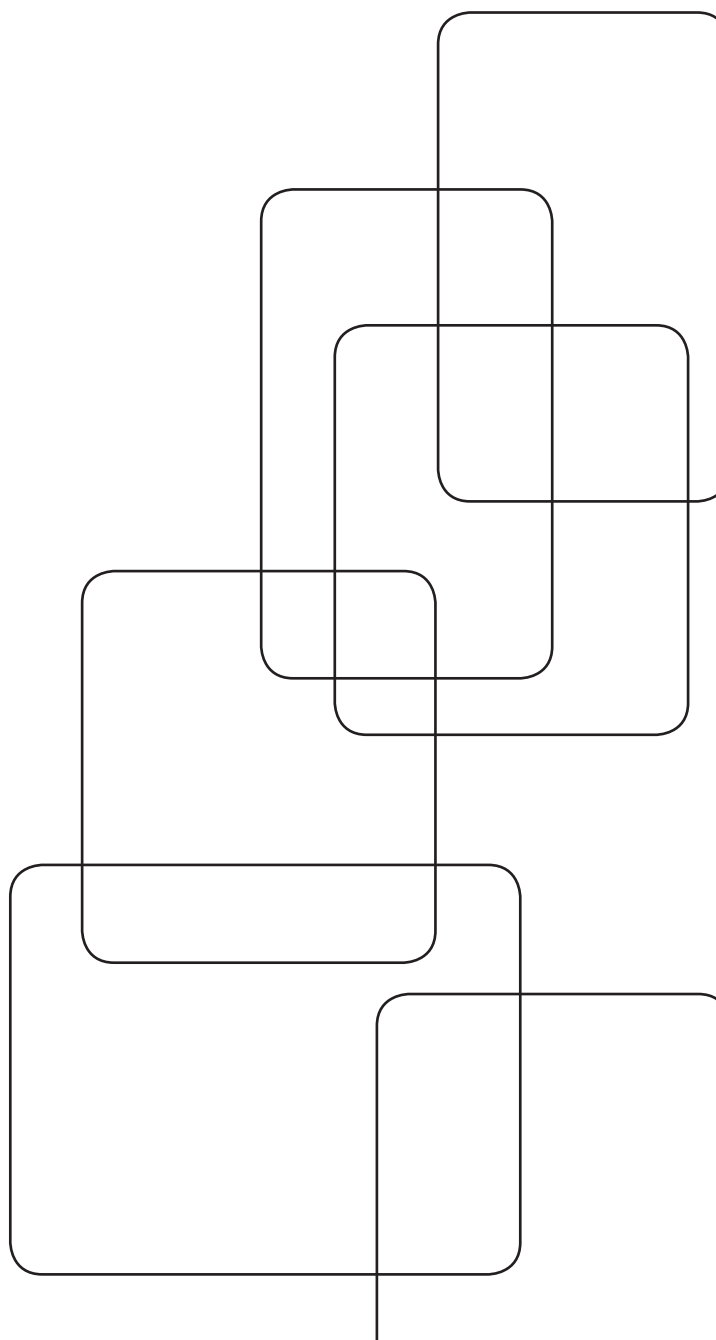
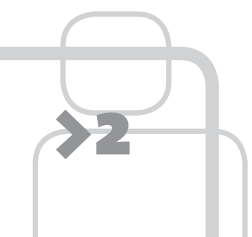

BABES SOZIALEKO SISTEMA PUBLIKOA ETA KALITATEZKO BATEN ALDEKO HEL

POBREZIAREN ETA BAZTERKERIA SOZIALAREN AURKA

ZIOEN AZALPENA

Egungo Hego Euskal Herriko bazterkeria sozial eta pobrezia mailak kezka larria eragiten du. Kutsu neoliberalerako politika publiko, erreforma, krisi ekonomiko, lan prekarietate hazkor, murrizketa eta abarren ondorioz egunez egun biztanleriaren sektore gero eta handiagoa bizi da baliabide ekonomiko nahikorik gabe gutxieneko ongizate maila bat izateko (askitasun ekonomikoa, etxebizitza, energia, elikadura, haurren garapena, aisia eta kultura).

Gaurko lan merkatuak, gero eta prekarioagoa eta desberdintasun handiagoa duena, pobretu egiten du eta ez ditu baliabide ekonomiko nahikoak bermatzen. Hedatzen ari da langile pobreen fenomeno, hilabete amaiera iritsi ezinik bizi direnena, ikusten ez den pobrezia biktimak, esaterako energia eta botika beharrianak estaltzeko, edota haurren pobrezia.

Diskriminazioa areago luzatzen da emakumeen kasuan, profesionalki segregatuta dagoen lan merkatuan. Lan merkatu honek eragotzi egiten du bizi-proiektu independente bat garatzeko autonomia iristea.

Halaber, gazteen egoera ez da bat ere desiragarria. Bizimodu duina bermatuko dien enplegua lortzeko aukerak oso urriak dira, eta langabezia nahiz prekarietate tasa itxuragabeak pairatzen dituzte. Etorkizuneko proiektu bat sortzea erabat ezinezkoa gertatzen zaie.

Egia da babes sozialeko gutxienekoak bermatze aldera badirela gutxieneko arau batzuk, esaterako 18/2008 Legea, abenduaren 23koa, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko, zeina gero Diru Sarrerak Bermatzeko Errentari buruzko 147/2010 Dekretuak, maiatzaren 25ekoak, garatu zuen, eta lehena aldatu zuen 4/2011 Legea, baita 3/2015 Legea, ekainaren 18koa, Etxebizitzarena, baina bestalde gaur egun ez dira nahikoak.

Pentsioak hainbat eratarik murriztu izan dira (pentsio berrien murrizketa, erretiratzeko adina atzeratzea, erosteko ahalmenaren galera). Prestazio sozialek, esaterako Diru Sarrerak Bermatzeko Errentak, gero eta jende gehiago babesik gabe uzten dute, eta jasotzekotan zenbateko gero eta txikiagoarekin. Sistema berez ez zen nahikoa, baina gainera hainbat murrizketa egin izan dira, zenbatekoan eta zenbait kolektibori laguntza jasotzeko aukera ukatuz. Edota prestazioak ez dira eskubide legez aitortzen, Gizarte-Larrialdietarako Laguntzen eta etxebizitza izateko eskubide efektiboaren kasuan. Horren ordez ohikoa izan da, eta oraindik ere hala da, laguntza ekonomikoak ematea, irizpide gero eta zorrotzago eta murriztaileagoak ezarriz, eta oso zenbateko urriarekin.

Euskal Herriko Eskubide Sozialen Kartak eredu neoliberalarentzako alternatiba proposatzen du; bere eredu ekonomiko eta sozialak lehentasun osoa ematen dio bizitzaren eta Lurraren defentsari, eta ez gutxiengoaren interesei; lana kapitalaren gainetik kokatzen du, eta pertsonak, merkatuaren gainetik.

Taxuzko eta benetako politika publikoak behar dira aberastasuna banatzeko, kalitatezko enplegua sortzeko (sozialki baliagarria, egonkorra eta bidezko ordaina duena), lanaldiaren murrizketa eta banaketa lortzeko. Ezinbestekoa da lana bere osotasunean aintzat hartzea, lan produktiboa zein erreproduktiboa barne.

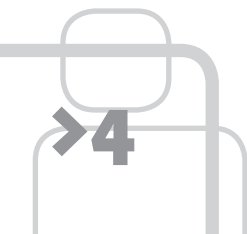
Halaber, Eskubide Sozialen Kartak uste du gizarte- eta lan-politikei buruzko erabakiak gure lurralde-eremuan hartu behar direla; horretarako aurrera egin behar da Lan Harreman eta Gizarte-Babeseko Euskal Esparruan.

Eredu alternatibo honen baitan, beharrezko jotzen dugu eskubide sozialak bermatu eta hobetuko dituzten neurriak hartzea, pobrezia eta bazterkeria sozialari aurre eginez. Horretarako honako aldaketak beharrezko jotzen ditugu:

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak bermatzeko Legeari dagokionez bertan behera utzi behar dira Diru Sarrerak Bermatzeko Errentan egindako murrizketak, eta bere estaldura zein Gizarte-Larrialdietako Laguntzena hobetu.

Etxebizitza Legean, alokairu sozialeko bizilekua izateko eskubide subjektiboa benetan aitortu dadin, instituzioak derrigortuz beharrian sozialei erantzuna ematera.

Hori dela eta proposatzen da honako

1. Artikulua: Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak bermatzeko Legeari dagokionez (18/2008 Legea, abenduaren 23koa), zeina Diru Sarrerak Bermatzeko Errentari buruzko 147/2010 maiatzaren 25eko Dekretuak garatu zuen, eta lehena aldatu zuen 4/2011 Legeari dagokionez, hau proposatzen da:

A.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak bermatzeko Legearen (18/2008 Legea, abenduaren 23koa) Eskubidearen titularrei buruzko 16. Artikuluan, b) eta d) azpiatalen aldaketa, hauek honela idatzita geratuko liratekeelarik:

16. artikulua, b) azpiatala:

Eskabidea egiten den unean Euskal Autonomia Erkidegoko edozein udalerritan erroldatuta egotea, eta eskabidea egin baino urtebete lehenago Euskal Autonomia Erkidegoko edozein udalerritan erroldatuta egotea. Urte bete baino gutxiago izatekotan, bertan benetan bizitzearen frogak onartuko dira urtebeteko baldintza osatu arte.

Eskabidea egin aurreko gutxienerako epealdi hori bete ezean, Euskal Autonomia Erkidegoko edozein udalerritan erroldatuta egotea azken hamar urteetan bost urtez.

16. artikulua, d) azpiatala:

18 urtetik gorakoa izatea. Gutxienerako adin muga hau salbuetsi egingo zaie adin hori bete ez baina gainerako eskakizunak betetzen dituztenei, baldin eta honako egoeraren batean badaude:

- Diru-sarrera aski ematen duen enplegua izatea, lan-sarreraren errenta osagarriari buruz lege honetako 20.2 artikuluan jasotako baldintzetan.

- Baliaezintasuneko pentsioa jasotzen dutenak.

- Adingabeak zein ahalmen-urritasunen bat duten adindunak edo mendekotasuna onartuta duten adindunak ekonomikoki beren ardurapean dituztenak.

- Aitarik eta amarik gabeko umezurtzak.

- Ezkonduta edo ezkontzaren antzeko harreman iraunkor baten bidez beste pertsona batekin loturik daudenak gutxienez sei hilabete lehenagotik.

- Genero-bortizkeriaren biktima izan direnak.

B.- 20. Artikuluaren aldaketa.- Zenbatekoa finkatzea. 1. azpiataleko b) eta c) hizkiak aldatzen dira; 2. azpiataleko b) hizkia, eta artikulua amaieran 3 zenbakia izango duen azpiatal berri bat gehitzen da. Honela geratuko litzateke erredakzio berria:

20. artikulua, 1.b) azpiatala:

Bizikidetzta-unitate bakoitzari aplika dakioken prestazioaren hileko zenbatekoa honela kalkulatu da: eskatzailearena bezalako bizikidetzta-unitateentzako prestazioaren bidez bermatutako gutxieneko diru-sarreraren eta eskatzailearen bizikidetzta-unitateak eskura dituen diru-sarreraren arteko diferentziaren arabera.

Ondorio horietarako, bermatutako gutxieneko diru-sarrerak lanbide arteko gutxieneko soldataren portzentaje gisa definituko dira, eta honakoak izango dira:

- Pertsona bakarreko bizikidetzta-unitateentzat, lanbide arteko gutxieneko soldataren %100.
- Lanbide arteko gutxieneko soldataren %150 bi pertsonako bizikidetzta-unitateentzat.
- Hiru pertsona edo gehiagoko bizikidetzta-unitateentzat, lanbide arteko gutxieneko soldataren %200.

Bizikidetzta-unitateak eskura dituen diru-sarrerak zeintzu diren zehazteko, kide guztien errendimenduak hartuko dira kontuan, kapitulu honen 2. azpiatalean aurreikusitako moduan.

20. artikulua, 1.c) azpiatala:

9.2 artikuluan definitzen den motako bizidetzta-unitateentzat, bermatutako gutxieneko diru-sarreraren zenbatekoak kalkulatzeko portzentajeak artikulua honetako 1.b) azpiatalean finkatutako berak izango dira.

20. artikulua, 2.b) azpiatala:

2. Laneko diru-sarrerak osatzeko errentaren kasuan:

b) Bizikidetzta-unitate bakoitzari aplika dakioken laneko diru-sarrerak osatzeko errentaren hileko zenbatekoa honela kalkulatu da: eskatzailearena bezalako bizikidetzta-unitateentzako prestazioaren bidez bermatutako gutxieneko diru-sarreraren eta eskatzailearen bizikidetzta-unitateak eskura dituen diru-sarreraren arteko diferentziaren arabera.

Ondorio horietarako, bermatutako gutxieneko diru-sarrerak portzentaje gisa definituko dira, eskabidea egin zen unean indarrean zegoen lanbide arteko gutxieneko soldata oinarri hartuta, eta artikulua honetako 1.b) azpiatalean finkatutako berak izango dira.

Laneko errentek Diru-sarrerak bermatzeko errentaren hartzaileak kaltetzea ekiditeko helburuz, zenbaketatik kanpo geratuko dira zenbait diru-sarrera, norbere kontura edo inoren kontura egindako lanetik eratorriak, eskatzaileari dagozkionak edo bere bizikidetzta-unitateko beste kide batzuri dagozkionak. Araudiaren arabera ezarriko da aipatu portzentaia aplikatzeko formula.

20. artikuluan azpiatal berria, 3 zenbakia izango duena, honako testuarekin:

20. artikulua, 3. azpiatala:

Legea indarrean sartzen denetik zenbateko hori urtero eguneratuko da, erreferentzia gisa aurreko ekitaldiko LAGS edota KPI hartuko direlarik, betiere iguera handiena duen indizea; eguneratzea gutxienez portzentaje berekoa izango da.

C.- 17. artikulua aldaketa.- Titular bat baino gehiago batera gertatzea, 2. azpiatalari dagokionez, honela idatzita geratuko delarik:

17. artikulua, 2. azpiatala:

Etxebizitza edo bizitoki berean hainbat bizikidetzta-unitate badira eta beren artean ez badute 9.1.b artikuluan aurreikusitako loturarik, guztiek eskuratu ahaliko dute titulartasuna, baldin eta ezarritako baldintzak betetzen badituzte, etxebizitza edo bizitoki berean jaso daitezkeen laguntza kopuruaren mugarik gabe.

D.- 23. artikulua aldaketa.- Eskubidearen iraupena, honela geratuko delarik:

23. artikulua:

Diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzeko eskubidea, errentaren modalitatea edozein izanik ere, aitortuta gelditzen da errenta hori ematea eragin zuten arrazoiek bere horretan dirauten birtartean eta lege honetan jasotzen diren betebeharrak betetzen diren bitartean, epealdirik finkatu behar izan gabe.

E.- 3. atalari, hots, Gizarte-Larrialdiko Laguntzei buruzkoak

44. artikuluaren aldaketa.- **Definizioa eta ezaugarriak**, bere 1. azpiatalean; testua honela geratuko da:

44. artikulua, 1. azpiatala:

Gizarte-Larrialdietarako laguntzak diru-laguntzak dira, aldian-aldian emango ez direnak, zeintzuk bizikidetz-unitate bateko kide diren pertsona guztien eskubide subjektibo gisa taxutzen diren, gizarte-bazterkeria prebenitzeko, saihesteko edo arintzeko beharrezko diren gastu espezifikoek, ohikoei nahiz ezohikoei, aurre egiteko behar beste baliabide ez dutenak, prestazioa jasotzeko berariaz araututako baldintzak betetzen dituztenean.

6. artikuluko 3. azpiatala kentzea. 44.1 artikulua berriarekin kontrajarrita dagoelako.

2. artikulua: Euskal Herriko 3/2015 Legea, ekainaren 18koa, Etxebizitzarena. Proposamena:

A) 9. artikuluaren idazkera berria: **Eskubide subjektiboa betetzeko moduak eta exijitzeko baldintzak**, 1., 2. eta 3. azpiataletan, zeintzuk honela geratuko liratekeen:

9. artikulua, 1., 2. eta 3. azpiatalak:

1. Etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubidea bete behar dute horretarako eskumena duten euskal administrazio publikoek, alokairuan eskura jarrita etxebizitza babestu bat edo bizitoki babestu bat, edo baita etxebizitza libre bat ere, baldin eta erabilgarri badago bitartekaritza-programaren batengatik edo beste arrazoi batzuegatik, kasu bakoitzean egoki den errenta edo kanonarekin.

2. Etxebizitzarako prestazio ekonomikoen sistemak inoiz ez du aurreko azpiatalean jasotako eskubidea ordezkatu.

3. Administrazio publiko eskudunei etxebizitza izateko eskubidea exijitzeko, honako baldintza hauek guztiak bete behar dira:

- Etxebizitza edo bizitoki egonkor edo egokirik gabe egotea. Etxebizitza egokia ez izatearen arrazoiak izan daitezke juridikoak, bizigarritasuna, tamaina, ahalmen ekonomikoa edo eguneroko bizitegi normalizatua izatea zailtzen duen beste edozein.
- Etxebizitza Babestuen eta Zuzkidura Bizitokiaren Eskatzaileen Erregistroan baliozko eran izena emanda egotea.

B) 25. artikuluaren idazkera berria.- **Babes publikoko etxebizitzaren prezioa edo errenta eta zuzkidura-bizitokiaren errenta edo kanona.** Honela geratuko litzateke:

25. artikulua:

Babes publikoko etxebizitzaren eta atxikitako eranskinen erreferentziako prezioa edo errenta, baita zuzkidura-bizitokiaren kanonaren zenbatekoa ere, etxebizitza gaietan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako saileko sailburuaren agindu bidez ezarriko dira, duten azalera eta dagokien pertsonen diru-sarrera maila kontutan hartuta. Ondorio horietarako, etxebizitza edo bizitoki mota ere kontuan hartuko da, baita kokapen geografikoa, edukitza-araubidea, kontserbazio-egoera, antzinatasuna eta arrazoituta

ezarritako beste alderdi batzuk ere.

Prezioa edo errenta ezin da izan diru-sarreraren %15 baino handiagoa, bizitokian bizi diren pertsonen diru-sarreraren batura Diru-Sarrerak Bermatzeko Errenta adina edo txikiagoa denean.

C) 29. artikulua idazkera berria.- Kalifikazioaren iraupena. Honela geratuko litzateke:

29. artikulua:

Babes publikoko etxebizitzek eta haien eranskinek, tipologia edo sustapena edozein dela ere, babes publikoko kalifikazio iraunkorra izango dute, eta ezin izango dira inola ere salgai jarri.

INDARGABETZEKO XEDAPENA

Lege hau indarrean sartzen denean indargabetuta geratuko dira berarekin kontrajarrita egon litezkeen lege- edo araubide-xedapen guztiak.

